

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ І ДОСЛІДНИКІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ: РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ
ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
У РАМКАХ ПРОЄКТУ
«ЄС-СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО: МАЙБУТНІ ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ
АКАДЕМІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ В УКРАЇНІ»
620395-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-SUPPA-EU-EaP

Рівне
09 листопада 2023 р.

*За повного або часткового використання матеріалів збірника
посилання на видання обов'язкове.*

*Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту,
наданого авторами, які несуть відповідальність за його
достовірність, зміст і стилістику, за правильне цитування джерел
та посилання на них.*

*Організаційний комітет не несе відповідальності за погляди,
висловлені авторами матеріалів.*

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ:
РОЛЬ АКАДЕМІЧНИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ СПІЛЬНОТ:** Збірник матеріалів Міжнародної
науково-практичної конференції (м. Рівне, 09 листопада 2023 р.). – Українська Асоціація
Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції; Київ. 2023. – 227 с.

У збірнику вміщені тези учасників Міжнародної науково-практичної конференції, метою якої було: сприяти консолідації національних та міжнародних інтелектуальних ресурсів у сфері Європейських студій під час війни та поширенню досліджень з питань європейської інтеграції серед академічної спільноти України та за її межами, а також розвитку співпраці академічних кіл з громадським сектором, що в синергії поглиблює розуміння шляхів, можливостей і механізмів співпраці України з Європейським Союзом у сфері безпеки, політики, демократії, прав людини, економіки, науки, освіти, культури, екології, цифрових трансформацій та перспектив набуття Україною повноправного членства в ЄС.

Збірник матеріалів підготовлено та видано за кошти Проекту Асоціації: «ЄС-Східне партнерство: майбутні шляхи активізації спільних ініціатив академічних та громадських спільнот в Україні» 620395-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-SUPPA-EU-EaP, що здійснюється за підтримки Програми Еразмус+ на прямих ім. Жана Монне.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflect the view of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Збірник розміщено на сайті: aprei.com.ua

© Українська Асоціація Викладачів і
Дослідників Європейської Інтеграції, 2023

Анна Лип'юк

курсантка 203 навчальної групи навчально-наукового інституту №3

Національна академія внутрішніх справ (Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3649-7359>

Науковий керівник: Людмила Захаренко

кандидат психологічних наук, старший науковий

співробітник відділу організації наукової діяльності та

захисту прав інтелектуальної власності,

Національна академія внутрішніх справ (Київ, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2121-0862>

ПРИНЦИП НЕЙТРАЛЬНОСТІ У ГУМАНІТАРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Гуманітарна діяльність Європейського Союзу здійснюється відповідно до норм міжнародного гуманітарного права й ґрунтується на основоположних принципах (гуманність, нейтральність, неупередженість, незалежність) [2].

Що ж таке нейтральність?

Український тлумачний словник подає тлумачення слова «нейтральний» як той, що не приєднується до жодної із сторін у боротьбі, дискусії, суперечці тощо [4]. Словник синонімів зазначає, що синонімами до слова «нейтральний» є «об'єктивний», «безпристрасний», «безсторонній» (тобто позбавлений упередження, суб'єктивності), «неупереджений» (відсутність заздалегідь сформованої негативної думки), «незацікавлений» [1].

Дотримання принципу нейтральності дозволяє не емоційно, а раціонально підійти до вирішення нагальних питань.

Якщо оцінювати ефективність гуманітарної діяльності, то можна її проаналізувати за такими критеріями якості [3]:

1. Актуальність гуманітарної допомоги та її відповідність потребам. У випадку збройного конфлікту міжнародна гуманітарна діяльність спрямовується на допомогу людям, які постраждали від збройної агресії. Насамперед, це доставка гуманітарних вантажів (вода, їжа, ліки) до прифронтових населених пунктів, які постійно перебувають під ворожими обстрілами; надання медичної допомоги

людям, що проживають там; евакуація населення із районів ведення активних бойових дій.

2. Ефективність та вчасність гуманітарної допомоги. Робота в сфері гуманітарної допомоги та діяльності означає надання необхідної допомоги. Фінансована Європейським Союзом гуманітарна допомога надається у таких формах: 1) продовольча та харчова допомога; 2) медична допомога; 3) доступ до чистої води й санітарії; 4) надання укриття; 4) фінансування гуманітарних повітряних перевезень [2, с. 18-19]. Ця допомога повинна бути своєчасною, а не відкладатись на «потім», адже людина може її не дочекатись, померти.

3. Зміцнення гуманітарною допомогою місцевої спроможності та відвернення негативних наслідків. Під час збройного конфлікту страждає економіка країни, тому гуманітарної допомоги потребуватиме все населення країни, зокрема і на звільнених територіях.

4. Базування гуманітарної допомоги на спілкуванні, участі, зворотному зв'язку. Планування та оцінка результативності проведення конкретних видів робіт є необхідними елементами для досягнення успішної та ефективної гуманітарної діяльності.

5. Безвідмовне приймання та опрацювання скарг. На жаль, вирішення питань пов'язаних з невідкладною допомогою населенню країни, яка цього потребує, не завжди відбувається чітко та ідеально. Скарги на недоліки вказують «слабші» сторони та дозволяють покращити гуманітарну діяльність шляхом конструктивного вирішення проблеми, що виникла.

6. Скоординованість та всебічність гуманітарної допомоги. Вкрай важливо мати чітку стратегію дій, що спрямовується на досягнення поставлених цілей (незалежно від їх складності), характеризується максимальною відповідальністю, чітко зрозуміла всім учасникам, які і вирішують те чи інше питання. Тільки нейтральна і твереза оцінка всіх фактів може допомогти знайти правильне рішення, дійти до консенсусу.

7. Постійне навчання та самовдосконалення учасників гуманітарної діяльності. Наявність необхідної кваліфікації та рівня підготовки фахівців, котрі займаються гуманітарною діяльністю, є досить важливою та значно визначає ефективність гуманітарної допомоги. Це пояснюється тим, що гуманітарна діяльність тісно пов'язана з роботою з постраждалими, які мають різні потреби та проблеми, тому добровольцям-учасникам гуманітарної діяльності необхідно бути готовим до змін й контрастів роботи. Їм потрібно залишатись на межі двох сторін конфлікту, виконувати свої завдання, не спираючись на свою суб'єктивну точку зору, оскільки це буде заважати та унеможливити швидке реагування на нові виклики, що у кінцевому результаті знизить ефективність діяльності.

Важливою якістю учасників гуманітарної діяльності є їх здатність до адаптації, без якої неможливо обійтись через складність надання допомоги постраждалим, умов, які постійно змінюються і контексту цих факторів. Вміння

переключатись на виконання нових завдань, відволікти свою увагу від емоційних подразників до раціональних дій, наявність правильної стратегії вирішення проблеми та планування дій, які допоможуть цю проблему вирішити, потребує від фахівців, котрі займаються гуманітарною діяльністю високого рівня підготовки.

8. Заохочення персоналу до ефективного виконання роботи, чесне і справедливе ставлення до нього. Важливе значення має моральне стимулювання фахівців, котрі займаються гуманітарною діяльністю. Щире «дякую», «мирного неба», «тихої ночі», які нещодавно з'явилися у лексиці українців, мають глибокий зміст та дають підтримку, мотивують до подальшої роботи. Повага до учасників гуманітарної діяльності та взаємна повага один до одного сприяють налагодженню співпраці у сфері гуманітарної діяльності, а неповага – навпаки, демотивує та знецінює результати добрих справ.

9. Розподіл та використання ресурсів згідно з цільовим призначенням. Гуманітарна діяльність в умовах війни та інших катастроф, спричинених природними катаклізмами та діяльністю людей, є вкрай важливою. Гуманітарну допомогу повинні отримати всі постраждалі відповідно до їхніх актуальних потреб. Тільки так людина залишається людиною, зберігає у собі людське.

Отже, наразі питання нейтральності у гуманітарній діяльності досить актуальне та потребує глибшого вивчення та обговорення суспільством. Дотримання принципу нейтральності у гуманітарній діяльності повинно відповідати критеріям її якості. Правильне розуміння змісту даного принципу людьми можливе лише за умови поширення правової просвіти населення і, відповідно, підвищення рівня їх правосвідомості, що сприятиме об'єктивній оцінці гуманітарної діяльності Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Вусик О. С. Словник синонімів української мови: понад 2500 синонімічних гнізд / О. С. Вусик, за ред. докт. філол. наук, проф. А.М. Поповського. Вид. 2-ге, доп. Тернопіль : Вид-во: «Навч. книга – Богдан», 2013. 576 с.

2. Карпчук Н. Гуманітарна допомога та цивільний захист як напрям діяльності Європейського Союзу для сприяння міжнародному миру й безпеці. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2019. №1(5). С. 13-22. DOI : <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2019-01-13-22>

3. Основний гуманітарний стандарт з якості та підзвітності. Вид. : CHS Alliance, Groupe URD and the Sphere Project. 2015. 24 с. URL : <https://corehumanitarianstandard.org/files/files/Core-Humanitarian-Standard-Ukrainian.pdf>

4. Український тлумачний словник. Тезаурус. 250 000 слів та словосполучень. Київ : Вид-во «Перун», 2016. 1696 с.